

Capricornia boisduvaliana

Blybandsbrokvecklare

Fjärilar, Vecklare

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Akut hotad (CR)
B2ab(ii,iii,iv,v)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Tortricidae (vecklare), **Släkte:** *Capricornia*, **Art:** *Capricornia boisduvaliana* - blybandsbrokvecklare (Duponchel, 1836) **Synonymer:** *Olethreutes boisduvaliana* (Duponchel, 1836), *blybandbrokvecklare*

Kännetecken

Vingbredd 15–16 mm. Framvingarna är grågula med en mängd svarta punkter och korta streck samt omkring 7 tvärgående glänsande blylinjer som ofta är uppdelade på punkter. Ibland är mittfältet mörkare av många längsgående svarta streck. Bakvingarna är mörkgrå med gulvita fransar. Arten är med i Benander (1950) och Razowski (2001).

Utbredning och status

Blybandbrokvecklaren är utbredd med stora luckor i södra Europa men mer sammanhängande i norr österut genom Sibirien. Den saknas exempelvis i Tyskland och har bara anträffats i en polsk provins efter 1960. I Norden är den endast känd från Finland och Sverige och hade i dessa två länder förr en ganska sammanhängande utbredning genom hela Finland utom Åland upp till i höjd med Rovaniemi med fortsättning genom nordöstra Sverige ner till Hälsingland och sydlig utpost i Värmland. De senaste 50 åren har den gått starkt tillbaka och har nu bara en säker lokal i Finland och en i Sverige, i Åtråsk, Norrbotten. Arten anträffats i endast några få exemplar i Kengisbruk, Norrbotten 13.VII.1998, samt 12.VII.2001. Lokalen är välbesökt av entomologer, så förmodligen är arten på kraftig tillbakagång där. Arten får anses på gränsen till att försvinna från Norden och är kanske också hotad på världsnivå.

Ekologi

Fjärilen flyger på slätterängar särskilt mot kvällen från slutet av juni till mitt i juli (Svensson 1993) och kommer någon gång till ljus. Larven var länge okänd men har numera beskrivits av Välimäki & Itämies (2002). Larven övervintrar som halv vuxen och lever monofagt på rödklöver *Trifolium pratense* nära marken och spinner där en väv runt nedersta delen av plantan och bland skyddande förna. Näringsväxten är allmänt förekommande, varför någon okänd faktor måste förorsaka blybandvecklarens tillbakagång och ängsslåtterns upphörande kan antagas vara en sådan. Slätterängen i Åtråsk är belägen på en sydvästsluttning mot sjö, varför klimatiska faktorer också kan vara inblandade. Vid Kengisbruk är ängsmarkerna i en kraftig igenväxningssuccession.

Hot

Sannolikt är upphörande ängsslätter, igenväxning och skogsplantering av tidigare jordbruksmarker, möjligen också mikroklimatförändring på tidigare gynnsamma lokaler hot.

Åtgärder

Slätterängen på den kända lokalen vidmakthålles och nya skapas om möjligt i trakten. Ängsmarkerna vid Kengisbruk måste snarast röjas från framförallt videbuskar med någon form av åtföljande hävd. Lokalen hyser flera rödlistade fjärilsarter förutom blybandbrokvecklaren. Igenväxning och skogsplantering på presumtvt lämpliga lokaler förhindras.

Litteratur

- Benander, P. 1950. Vecklarfjärilar, Tortricina. *Svensk Insektfauna 10*. Entomologiska Föreningen i Stockholm.
- Razowski, J. 2001. *Die Tortriciden Mitteleuropas*. František Slamka, Racianska 61, SK-83102 BRATISLAVA.
- Svensson, I. 1993. *Fjärilkalender*. Hans Hellberg. Lofotengatan 16 Husby, 164 33 KISTA.
- Välimäki, P. & Itämies, J. 2002. Occurrence and experimental introduction of *Capricornia boisduvaliana* in Finland. *Entomologica Fennica* 13: 89–97.

Författare

Ingvar Svensson 2002. © ArtDatabanken, SLU 2005.